

การพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สงขลา สตูล

Development of teachers in guidance activities based on the concept
of Active Learning with the PIDRE Supervision Process under the Office
of the Secondary Education Area of Songkhla Satun

ศุภศักดิ์ อ่อนสันต์

Suppasak Onsan

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

Office of the Secondary Education Area of Songkhla Satun

Corresponding Author e-mail: suppasak_best@hotmail.com

Received: 2026-05-11 Revised: 2026-06-08 Accepted: 2026 -06-10

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล 2) พัฒนาเครื่องมือการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดดังกล่าว และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวจาก 14 โรงเรียน โดยใช้สหวิทยาเขตเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือการนิเทศ ได้แก่ แผนการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE และแนวทางการออกแบบกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 2) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว และแบบสอบถามความพึงพอใจของครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความสอดคล้อง และปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวมีความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด 2) เครื่องมือการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE มีความสอดคล้อง

เหมาะสม และ 3) ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมแนะแนว; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก; กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE

Abstract

The purposes of this research were to: 1) develop guidance activity teachers based on the concept of active learning through the PIDRE supervision process under the Secondary Educational Service Area Office of Songkhla Satun; 2) develop supervisory instruments for guidance activity teachers based on the concept of active learning through the PIDRE supervision process; and 3) investigate teachers' satisfaction with such development. The sample consisted of guidance activity teachers from 14 schools, with academic clusters used as the sampling units. The research instruments consisted of: 1) supervisory instruments, including a supervision plan for guidance activity teachers based on the concept of active learning through the PIDRE supervision process, and guidelines for designing guidance activities based on the active learning concept; and 2) data collection instruments, including a supervision and follow-up form for monitoring teachers' active learning management in guidance activities, and a questionnaire on teachers' satisfaction with the development. Data were analyzed by examining the index of congruence and revising the instruments in accordance with experts' recommendations.

The findings revealed that: 1) guidance activity teachers demonstrated their ability to organize guidance activities based on the active learning concept at the highest level; 2) the supervisory instruments for guidance activity teachers based on the concept of active learning through the PIDRE supervision process were found to be congruent and appropriate; and 3) teachers' satisfaction with the development of guidance activity teachers based on the concept of active learning through the PIDRE supervision process was at the highest level.

Keywords: Guidance activities; Active Learning; PIDRE Supervision Process

บทนำ (Introduction)

การปฏิรูปการศึกษาของไทยในห้วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มุ่งยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาทักษะการคิด การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 22 และมาตรา 24 ได้กำหนดหลักการสำคัญว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และสถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ขณะเดียวกัน แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560–2579 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ต่างมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี จึงทำให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาจำเป็นต้องบูรณาการการพัฒนาความรู้ ทักษะชีวิต และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

ภายใต้บริบทดังกล่าว กิจกรรมแนะแนวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะกลไกที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล วางแผนการศึกษาและอาชีพได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีทักษะชีวิตในการดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข แนวคิดทางการแนะแนวอธิบายตรงกันว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของชีวิต (Gibson & Mitchell, 2008; Sharma & Sharma, 2004) อย่างไรก็ตาม การดำเนินกิจกรรมแนะแนวให้เกิดประสิทธิผลในบริบทการศึกษาปัจจุบัน มีอจจาศัยเพียงการให้ข้อมูลหรือการจัดกิจกรรมแบบบรรยายเท่านั้น แต่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสู่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ สะท้อนคิด และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ชี้แนะและผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ แนวคิดดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญทั้งด้านการรู้จักตนเอง การตัดสินใจ การวางแผนอนาคต และการแก้ปัญหาในชีวิตจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นภารกิจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้าน การศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม วางแผนเส้นทางการศึกษาและอาชีพได้ และมีทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการ ดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 กิจกรรมแนะแนวจึงมิได้เป็นเพียงกิจกรรมตามหลักสูตร หากแต่เป็น กลไกสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและการเตรียมความพร้อมสู่อนาคต การขับเคลื่อน เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูสามารถจัดกิจกรรมที่ สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน ผ่านการประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกควบคู่กับกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE เพื่อยกระดับการออกแบบและการจัดกิจกรรมให้มี เป้าหมายชัดเจน เป็นขั้นตอน และเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการนิเทศและสังเกตชั้นเรียนการจัดกิจกรรมแนะแนวสะท้อนว่าครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว สามารถจัดกิจกรรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ แต่ยังพบว่าครูบางส่วนต้องการการ พัฒนาเพิ่มเติมในด้านการออกแบบกิจกรรมเชิงรุกให้ครอบคลุมทั้งการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรม การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงให้มี ความชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น จากบริบทและประเด็นดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าการพัฒนางานแนะแนวให้มีคุณภาพและยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการพัฒนา ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาเครื่องมือการนิเทศที่มีคุณภาพและ สอดคล้องกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล เพื่อยกระดับคุณภาพ กิจกรรมแนะแนว เสริมความเข้มแข็งของระบบแนะแนวในสถานศึกษา และส่งเสริมการพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพได้อย่างรอบด้าน

อย่างไรก็ตาม แม้แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะได้รับการผลักดันอย่างต่อเนื่องในระดับ นโยบายแต่ในทางปฏิบัติยังพบว่า ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวจำนวนไม่น้อยยังขาดความมั่นใจและ ความชัดเจนในการออกแบบกิจกรรมแนะแนวที่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว ทั้งในมิติของการกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การใช้สื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการนิเทศการศึกษาที่เป็นระบบและ ต่อเนื่อง เนื่องจากการนิเทศเป็นกลไกสำคัญในการให้ความรู้ ช่วยเหลือ สนับสนุน ติดตามและ พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้สามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ (จิตติมา วรณศรี, 2557; ปนัดดา หมอยา และธรินธร นามวรรณ, 2561) ในบริบทนี้ กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ของ สังกัด อุทรานันท์ (2530) นับเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ

เนื่องจากมีขั้นตอนชัดเจนและต่อเนื่อง ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ (Planning) การให้ความรู้ (Informing) การปฏิบัติงานนิเทศ (Doing) การเสริมแรงและสร้างขวัญกำลังใจ (Reinforcing) และการประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาครูทั้งในด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และเจตคติทางวิชาชีพ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการจัดกิจกรรมแนะแนวได้อย่างเป็นรูปธรรม (สงัด อุทรานันท์, 2530)

แม้นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาจะให้ความสำคัญกับทั้งกิจกรรมแนะแนว การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาในเชิงการวิจัยยังพบช่องว่างสำคัญ กล่าวคือ ยังขาดการบูรณาการการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเข้ากับกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังขาดเครื่องมือการนิเทศที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยเฉพาะเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้พัฒนาครูในสถานการณ์จริง และสะท้อนผลการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่องว่างดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการและเครื่องมือสำหรับกรนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวโดยตรง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพกิจกรรมแนะแนว ความเข้มแข็งของระบบแนะแนวในสถานศึกษา และการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน.

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล
2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล.

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยประยุกต์ใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ (Planning: P) การให้ความรู้ (Informing: I) การปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D) การเสริมแรงและสร้างขวัญกำลังใจ (Reinforcing: R) และการประเมินผลการนิเทศ (Evaluating: E) เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาและขับเคลื่อนกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Research : R1) ผู้วิจัยศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วย 1) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว 2) วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว 3) สังเคราะห์ทฤษฎี แนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 1) แนวคิดการจัดกิจกรรมแนะแนว 2) แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) แนวคิดการนิเทศแบบ PIDRE นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาสภาพและความต้องการมาพัฒนาเครื่องการนิเทศพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

ระยะที่ 2 ออกแบบและพัฒนา (Development : D1) เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นจากขั้นตอนที่ 1 เป็นแนวทางในการสังเคราะห์เพื่อออกแบบและพัฒนาเครื่องมือการนิเทศ จากนั้นนำไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงของเครื่องมือการนิเทศและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ได้แก่

1.1 แผนการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล มีค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00

1.2 คู่มือแนวทางการออกแบบกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล มีค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล มีค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

ระยะที่ 3 การวิจัย (Research : R2) นำไปทดลองใช้และการปฏิบัติการนิเทศกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างภายใต้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยดำเนินการดังนี้

1. อบรมและพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัด จำนวน 53 โรงเรียน ดำเนินการให้ความรู้ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้แก่ 1) รู้จักกิจกรรมแนะแนว 2) แผนพัฒนาการแนะแนวและแผนกิจกรรมแนะแนว 3) การออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว และ 4) ฝึกปฏิบัติออกแบบแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้แนวทางการออกแบบกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. การปฏิบัติการนิเทศและประเมินการออกแบบจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ดำเนินการปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กำหนดโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสหวิทยาเขตสองทะเล จำนวน 14 โรงเรียน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้สหวิทยาเขตเป็นหน่วยสุ่ม จากทั้งหมด 4 สหวิทยาเขต ปฏิบัติการนิเทศการสอนโดยมีขั้นตอน คือ 1) ประชุมก่อนการสังเกตการสอนสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกรอบการนิเทศ ตลอดจนกำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องการศึกษาและพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ กระบวนการในขั้นตอนนี้ครอบคลุมการร่วมกันวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการวัดและประเมินผล 2) สังเกตการสอนในชั้นเรียนจากการ

ปฏิบัติการสอนจริงของครูผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศดำเนินการสังเกตอย่างเป็นระบบตามประเด็นที่กำหนด และ 3) ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับสะท้อนผลการนิเทศภายหลังการสังเกตการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศได้รับทราบข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และแนวทางปรับปรุงแก้ไข กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับในการวิจัยครั้งนี้เน้นลักษณะของการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยผู้นิเทศนำเสนอข้อมูลจากการสังเกตอย่างมีระบบ ใช้เหตุผลและหลักฐานสนับสนุนข้อเสนอแนะ และเปิดโอกาสให้ครูผู้รับการนิเทศได้ร่วมสะท้อนคิด วิเคราะห์การปฏิบัติของตนเองและร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาอย่างเหมาะสม

ระยะที่ 4 ประเมินผล (Development : D2) ประเมินผลการนิเทศการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยดำเนินการดังนี้

1. ประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและประเมินการออกแบบจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยแบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล กับครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล กับครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่าครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ที่	ประเด็นการนิเทศ	ก่อน		หลัง		t	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีครบถ้วนทุกองค์ประกอบ	4.33	0.62	4.52	0.51	1.22	.232
2	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐาน/จุดประสงค์การเรียนรู้	4.59	0.64	4.70	0.47	0.72	4.77
3	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning	4.26	0.76	4.81	0.40	3.41	.002*
4	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.56	0.51	4.81	0.40	2.50	.050*
5	การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.44	0.51	4.81	0.40	3.91	.001*
6	บุคลิกภาพของครู	4.67	0.48	4.93	0.27	3.02	.006*
7	การตอบคำถามนักเรียน	4.63	0.49	4.78	0.42	1.16	.256
8	ภาระ/ชิ้นงาน การวัดและประเมินผล มีสอดคล้องกับมาตรฐาน/จุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.48	4.70	0.47	0.25	.802
9	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.48	4.63	0.49	2.30	.030*
10	เครื่องมือวัดและประเมินผล	4.30	0.47	4.41	0.50	0.83	.416
รวม		4.48	0.25	4.71	0.18	4.04	.000*

*P < .05

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE โดยใช้สถิติ paired-samples t-test พบว่า คะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ โดยภาพรวมก่อนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 0.25 และหลังการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 มีค่า t เท่ากับ 4.04 ($p=.000$) แสดงว่าการพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวมีความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการพัฒนาเครื่องมือการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ได้แก่ 1) แผนการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล 2) แนวทางการออกแบบกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล และเครื่องมือพัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความสอดคล้อง

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านระยะเวลาในการนิเทศ	4.71	0.45	มากที่สุด	4
2. ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่นิเทศ	4.73	0.47	มากที่สุด	2
3. ด้านการนิเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	4.72	0.53	มากที่สุด	3
4. ด้านการนำผลการนิเทศไปใช้พัฒนาผู้เรียน	4.80	0.43	มากที่สุด	1
รวมทุกประเด็น	4.74	0.50	มากที่สุด	-

จากตาราง 2 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล มีความพึงพอใจใน ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผลการนิเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน เป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.43 รองลงมา คือ ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่นิเทศ กำหนดให้มีการนิเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และระยะเวลาในการนิเทศ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วย กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา เนื่องจากกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE มีขั้นตอนที่มีความเหมาะสมกับบริบทโดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในทักษะการปฏิบัติงานและมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการ เรียนรู้เป็นครูเชิงรุก สอดคล้องกับแนวคิดของ จิณัฐตา วรรณเกษม (2564) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัย ความร่วมมือจาก บุคคลหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่ เกี่ยวข้องใน หน่วยงานจัดการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของปนัดดา หมอยา และ ธรินธร นามวรรณ (2561) ที่กล่าวว่าการศึกษา เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูมีบทบาทหน้าที่หลัก สำคัญในระบบโรงเรียน นับตั้งแต่อดีต จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ ได้มีการปรับเปลี่ยนจุดเน้นที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัย การปรับเปลี่ยน นั้นมีจุดมุ่งหมายที่ตรงกันก็ คือ การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูให้มี มาตรฐานและยกระดับคุณภาพมากขึ้น และเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ เนื่องจากการนิเทศ การศึกษาเป็นการกระตุ้นความคิดให้เกิดกับครู ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับ การนิเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่สูงขึ้น ทำให้ ครูผู้สอนเป็นครูผู้มีความรู้และมี สมรรถนะมีการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อยู่สม่ำเสมอ ซึ่งจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน

2. ผลการพัฒนาเครื่องมือการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สงขลา สตูล ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ได้แก่ 1) แผนการนิเทศครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล 2) แนวทางการออกแบบกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล และเครื่องมือพัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความสอดคล้อง มีข้อสังเกตที่สำคัญ ดังนี้ 1) ได้ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศ 2) มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการและความจำเป็นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และ 3) คุณภาพของเครื่องมือมีความสอดคล้องที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2560) ที่กล่าวถึงการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยเป็นการพิจารณาหรือวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อที่จะควบคุมและปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ ซึ่งเป็นการรับรองว่าเครื่องมือนี้จะให้ผลการวัดที่คงที่และมีความเชื่อมั่นได้ว่าสอดคล้องกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของกลุ่มตัวอย่าง

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้นเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ จิตมา วรณศรี (2557) ที่ได้กล่าวว่าการนิเทศการศึกษามีกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศกับครูเป็นการดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่ครูในการปรับปรุงพัฒนาการ จัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและส่งเสริมความก้าวหน้า ทางวิชาชีพแก่ครู และเนื่องจากครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีความสำคัญกับการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพราะพฤติกรรมผู้เรียนส่งผลต่อปัญหาต่าง ๆ อย่างมีความสัมพันธ์กัน การแนะแนวจึงเป็นศาสตร์หนึ่งที่จะช่วยให้ครูปฏิบัติหน้าที่ดูแลผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากการแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมสามารถตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาดปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้ง

การจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้รับบริการแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม ได้ปฏิบัติฝึกหัด หรือร่วมเรียนรู้ เพื่อบรรลุ เป้าหมายของผู้รับบริการ ทั้งเป็นการส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน ปัญหา และแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตน โดยครอบคลุมขอบข่ายการพัฒนาส่วนตัวและสังคม การพัฒนาทางการศึกษา และการพัฒนาพื้นฐานทางอาชีพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้เชิงรุกว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกสร้างแรงบันดาลใจให้คำปรึกษาดูแล แนะนำและทำหน้าที่เป็นโค้ช พี่เลี้ยงแสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใช้สติปัญญาคิด วิเคราะห์สร้างสรรค์ มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) จึงเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจได้ ซึ่งการเรียนรู้แบบเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และสร้างความรู้จากสิ่งที่ ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้ การเรียนการสอน โดยเน้นการพัฒนาทักษะความสามารถที่ตรงกับพื้นฐานของความรู้เดิม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มาจากการปฏิบัติและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถกระตุ้น หรือเร้าให้ผู้เรียนมีความรู้สึกอยากที่จะเรียน เพราะผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์จากการเรียน สถาบันการศึกษาหลายแห่งได้เลือกการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อนำมาพัฒนาแก้ไขปัญหาเรื่องความน่าเบื่อของชั้นเรียนแบบเดิม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวมีความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการนิเทศดังกล่าวสามารถยกระดับสมรรถนะครูด้านการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ตลอดจนสนับสนุนให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาแนวปฏิบัติที่ร่วมกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า เครื่องมือการนิเทศที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จึงสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือใน

การนิเทศและพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำเครื่องมือดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและความแตกต่างของผู้เรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการนำผลการนิเทศไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้จริง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาระบบนิเทศในลักษณะกัลยาณมิตร เสริมแรงทางบวก และสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้การพัฒนาครูเกิดความยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบสำคัญ คือ กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE เป็นกลไกที่ช่วยพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวให้สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาครูในบริบทหรือกลุ่มสาระอื่นได้ โดยควรให้ความสำคัญกับการออกแบบเครื่องมือ การนิเทศอย่างต่อเนื่อง และการเสริมแรงทางวิชาชีพ

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการบูรณาการกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ร่วมกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) รวมทั้งศึกษาการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในด้านอื่น เช่น การวิจัยทางการศึกษา การวัดและประเมินผล หรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนศึกษาผลลัพธ์ระยะยาวที่เกิดกับผู้เรียนและระบบแนะแนวของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิณัฐตา วรณเกษม. (2564). คู่มือแนวทางการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. กภาพสินธุ์: อัดสำเนา.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณ.
- นพวรรณ คึงชัยสกุล. (2557). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักการแนะแนว. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปนัดดา หมอยา, และ ธรินธร นามวรรณ. (2561). การพัฒนาระบบการนิเทศแบบสอนแนะในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 15(69).

- สังกัด อุทรานันท์.(2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ.(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมร ทองดี และปราณี रामสูต. (2545). “หน่วยที่ 9 การพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว”. ในประมวลสาระ ชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). หน่วยศึกษานิเทศก์, ปืทองแห่งการนิเทศภายในห้องเรียนเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แผนพัฒนาการแนะแนวและแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580).
- Gibson, R. L., & Mitchell, M. H. (2008). Introduction to counseling and guidance (7th ed.). Pearson.
- Sharma. R. N. & Sharma. R. A. (2004). Guidance and Counseling in India. New Deli: Atlantic Publishers.